

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . . 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A mezőgazdasági rendtartásról.

kozom.

A javaslat mindenestre szakavatott kezekre vall, de aki hazánk gazdasági viszonyaival ismerős, okvetetlen észre fogja venni, hogy vannak benne egyes §-ok, melyek módosításra és kibővítésre szorulnak, sőt bizonyos dolgokra nézve egészen új cikkelyek volnaik beszurandók.

E lapok tere nem engedi meg, hogy ez uttal az egész javaslatra kiterjesszek, csupán a lényegesebb dolgokról fogok megemlékezni.

A javaslat, ahol területmértékről szól, katasztrális holdat használ. Midőn kormányunk a különböző mértékekre nézve behozta az általános méterrendszert, ez kötelezővé vált a súly-, űr- és hossz-mértékre, míg a földterület mértéke nem. Ugyanekkor — úgy emlékszem — kimondta a törvényhozás, hogy idővel a földterület-mértékre is kötelező lesz a méterrendszer, vagyis az „ár” és „hektár”.

Ma midőn a telekkönyv és kataszter 1600 □ öles holdakat, a zombori polgár 2000 □ öles, a nemes-militicsi gazda 1200 □ öles, az újvidékiek 2400 □ öles, más vidéken pedig 1000, 1100, 1300 □ öles és ki tudja még hányféle holdat nem használnak, a zavar e tekintetben nagy, s magam is tanúja voltam nem egy — ebből eredő — félreértésnek.

Most, midőn kormányunk a mezőgazdák régi jogos óhajának akarva eleget tenni, megalkotta a mezőgazdasági rendtartásról szóló javaslatát, célszerű és időszzerű lenne elrendelni a mindenkire és minden vidékre kötelező méteres földterület mértéket, s már e javaslatban, ahol földterületről van szó a „hektár” volna alkalmazandó.

Nem tartom ésszerűnek, hogy a 4. §. a közös vetésforgót minden 12 holdnál kisebb földbirtokra kötelezővé teszi. Nézetem szerint a tulajdonos indokolt kívánságára, ha t. i. belterjes kertigazdaságok, vagy kereskedelmi növények termesztését akarja űzni, a 12 holdnál kisebb földbirtok kivonása a közös vetésforgóból engedélyezendő.

A II-ik fejezet, mely a közlegelőkről szól, egy igen fontos dologról nem emlékezik meg. Ugyanis nem határozza meg a közlegelőre hajtható állatok maximumát, nem intézkedik az iránt, hogy egyszerre a közlegelőnek csak egy része legyen legeltethető, hogy a többi nem használt rész utánpótlódhassék. Nem intézkedik a közlegelő gondozásáról, az ott felállítandó elegendő számú és egészséges vizű kutakról.

A III-ik fejezetben kívánatosnak tartanám, hogy a kocsik nyomtávola országosan állapítsák meg, mert most csaknem minden vármegyében más és más nyomtávóló kocsik használata divik; nemkülönben a szekerek minimális keréktalp szélességük is meghatározandó volna.

A VI-ik, az állattenyésztésről szóló fejezetben felemlítendő volna, hogy az idő előtti közösülés megakadályozása végett az egy évnél idősebb méncsik és a 3/4 évnél idősebb bikaborjú a közlegelőről zárassék ki vagy külön őrzessék.

Törvényhatóságoknál az egyetlen hivatalos „szakközeg”, mely a mezőgazdák érdekeit képviseli, a közgazdasági előadó. Néhány év előtt, midőn a törvényhozás a közgazdasági előadói intézményt életbe léptette, az oly szép és praktikusnak ígérkezett, hogy közgazdaságilag egy szűbb jövő reménye töltötte el keblünket. S milyennek bizonyult az intézmény a gyakorlatban? Olyannak, hogy a kormány valószínűleg rövid idő alatt valamennyi közgazdasági előadói állást be fogja szüntetni, mert — tisztelet a kivételeknek — a közgazdasági előadók semmit sem lendítettek a rájuk bízott közgazdasági ügyeken. A legtöbb annyira kevésbé vette hivatalát, hogy a kormány abbéli felhívásának, hogy évenként legalább egy-

szer számoljon be működéséről, még 3—4-szeri sürgetésre sem tett eleget. Ha tudjuk, hogy ez állás tiszteletbeli volt, csupán 200 frtnyi tiszteletdíjjal és semminemű felelősség nem járt, rögtön megtaláljuk a dolog nyitját.

Ez időszereint a mező- és közgazdasági ügyeket a törvényhatóságoknál jogászok végzik. Ezen urak lehetnek kitünő jogászok, a törvény és közgazdaság minden titka kisujjukban lehet, de hogy a mezőgazdasághoz is értsenek, azt kereken tagadom.

A közegészségi ügyek elintézését nem bízzák jogászokra, hanem végzi a vármegyei, illetve a városi főorvos; a közutakat, vízszabályozási műveleteket s egyéb építési munkálatokat a vármegyei és városi mérnökök csinálják, szóval mindenre van szakbeli ember, csak a mező- és közgazdasági ügyekre nincs. A mezőgazdaságnak egyetlen ága, az állategészségügy van csupán szakszerűleg képviselve, értem az állami állatorvosi intézményt. Miért ne érdemelne meg az egész mezőgazdaság ezt? Avagy a mezőgazdaság, mely hazánk, de különösen vármegyénk tulnyomó polgárainak érdeke, mely nálunk a fő-fő kereseti ág, nem érdemi meg, hogy ügyei vezetésével egy kinevezett vagy választott s rendes fizetésű szakember bizassék meg? Mit ér a jó közgazdaság, a jó egészség, a jó út, jó zsílip, ha nincs kenyér!

Talán kissé sötét színben látom a dolgok jelen állapotát, de hogy a mezőgazdák sebeit nem hivatott orvosok gyógyítják az tény, mert a legtöbb seb előbb-utóbb a végrehajtott gyógykezelésére kerül.

Jelen törvényjavaslat VIII-ik fejezetében gondoskodik közszégi-, járási- és törvényhatósági gazdasági bizottságról. A törvényhatóság területén legszélesebb hatásköre természetesen a törvényhatósági gazdasági bizottságnak van, ennek elnöke az alispán, illetőleg a polgármester, aki a törvényhatósági tisztviselők közül előadó kirendeléséről gondoskodik. Tehát ott leszünk ahol voltunk; a törvényhatóság területén a mezőgazdasági ügyekben a legmagasabb fórum egy jogász lesz, mert a kvalifikációs törvény a törvényhatósági tisztviselőtől csak jogi diplomát követel.

Nézetem szerint a törvényjavaslatba felveendőnek tartanám, hogy minden vármegyei törvényhatóságnál közgazdasági felügyelő, vagy bármi más címmel egy rendes fizetésű állás szerveztessék, melyre a gazdasági tudományokban elméletileg és gyakorlatilag képzett egyén nevezendő ki. E közgazdasági felügyelő feladata legyen:

a) véleményezni minden köz- és mezőgazdasági kérdést, melyekre nézve a hatóság és a gazd. bizottságok hozzá fordulnak;

b) a törvényhatósági gazdasági bizottság ülésein a szönyegen lévő tárgyakat előadni és véleményezni;

c) javaslatokat tenni a köz- és mezőgazdaság minden ágának emelése iránt, nemkülönben azok emelkedését gátló akadályok elhárítására vonatkozó kérdésekben;

d) időközönként működési területének beutazása s az ez uton nyert személyes tapasztalatok alapján a törvényhatósági gazd. bizottsági ülésein előterjesztéseket, javaslatokat tenni;

e) a mezőgazdasági rendtartásról szóló törvények s egyéb a közgazdaságra vonatkozó kormány intézkedések és rendeletek pontos végrehajtásának ellenőrzete.

Ez állás szervezése — igaz — költséggel járna, de minthogy ez intézmény áldása közvetve ugyis visszahárulna az államra; minthogy hazánkban az államtartás terheinek legtekintélyesebb részét a mezőgazdák osztálya viseli: ez osztály teljes s legtöbb jogot formálhat arra, hogy érdekeit az állam, habár áldozatok árán is, hivatalból támogassa. Rombay Dezső.

Hirek.

Királyi kegy. Ő Felsege, Kopper György újvidéki plébánosnak a szent Jakabról címzett lebenyi apátságot adományozta.

Pápai jubileum. Utólagosan befolyt adományok: Kuzmics Lajos ivén (34 sz.): Kuzmics

Lajos 20 kr, Kuzmics Katalin 10 kr, Kuzmics Ferenc 10 kr, Kuzmics Anna 5 kr, Kuzmics Irén 5 kr. Összesen 50 kr. Barthal József 2 frt. Barthal-Kovács Stefánia 1 frt. Schmauz Endre 5 frt. — *A mai napon a Zombor sz. kir. városban eszközölt gyűjtés összes eredménye 340 frt 47 kr és 2 db cs. kir. arany (11 frt 80 kr) a gyűjtőbizottság elnöke Sándor Béla főispán ur ömeltósága által Főmagasságú és főtisztelendő dr. Haynald Lajos bibornok-érsek ur ő eminenciájának Kalocsára felküldetett. A gyűjtés összes eredménye, beszámítva a 2 db cs. kir. aranyat: 352 frt 27 kr. A gyűjtést a bizottság a maga részéről ezennel befejezettnek jelenti ki, és mindazoknak hálás köszönetet mond, kik a vallásos kegyelet ezen nememes művét szíves fáradozásukkal sikeressé tenni kegyeskedtek. A szép tett önmagát dicséri s önmagában találja legszebb jutalmát! Kelt Zomborban, 1887. október hó 7-én. Dr. Margalits Ede, a bizottság volt titkára.*

Angyelic patriárcha alapítványai. Újvidékről jelentik, hogy Angyelic patriárcha az utóbbi napokban nagy alapítványokat tett. A karlócai székes-egyháznak templomi szerek beszerzésére 1000 db aranyat adott, a gimnáziumi védnökségnek tanár-nyugdíjalapra 20,000 frtot és lelkesítő özvegyek s árvák gyámolítására az illető alap kezelő hivatalának szintén 20,000 frtot.

A pápa jubileumára országszerte nagyban készülnek. Tömegek egyházi öltöny, miseruha, oltárterítő és számolypárna készül, melyeket a központi női bizottság gyűjt egybe s belőlük az elküldés előtt Budapestre kiállításra rendez. Mivel a jubileumtól már csak két hónap választ el, a kiállításnak a jövő hónapban kell végbemennie, azért a központi női bizottság sürgősen fölkéri a vidéki női bizottságokat, hogy ajándék és emléktárgyaikat a központi női bizottság elnökségéhez (belváros, gróf Károlyi palota) e hó folyamán okvetlenül küldjék be. A központi bizottság különben e tárgyban e hó 15-ike táján nagy gyűlést tart a fővárosban.

A képviselőházban f. hó 6-án sorsoltattak ki a képviselők az egyes osztályokba. Megyei képviselőink a következő osztályokba sorsoltattak ki: II. osztály: Br. Podmaniczky Frigyes, Latinovits Gábor; III. osztály: Poppovits Vazul; IV. osztály: Rohonyi Gyula, Olaj Lajos; V. osztály: Szabó László, Széchenyi Jenő, Gromon Dezső, Dimitrievits Milos; VI. osztály: Koczkar Zsigmond; VII. osztály: Fernbach Antal, Pulszky Károly; IX. osztály: Latinovits Ernő, dr. Vojnits István.

A képviselőház október hó 6-iki ülésén Péchy Tamás elnök bejelentette, hogy Koczkar Zsigmond Zombor sz. kir. város orsz. képviselője az általa viselt zombori kir. járásbírói állásról lemondott.

A jövő évi költségvetés előirányzatával egyidejűleg a képviselőház elé fogja terjeszteni a kormány az 1886-ik évi zárszámadásokat is. A miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, ez alkalommal tartandó expozéjában részletesen ki fog terjeszkedni a zárszámadásokra is s meg fogja világítani nevezetesen az indokokat, melyekre a számadási hiánynak az előirányzattal szemben nagyobb volta visszavezethető.

Régi pénzek. Ó-Kanizsán a napokban kubi-kolás közben több száz darab magyar ezüstpénz került felszínre, melyet az ott játszó gyermekek és a munkások szedtek össze, már eddig mintegy ötven darabot összeszedtek. A pénzek legtöbbje a mohácsi vész utániai, de vannak Árpád- királyiak is, a legutóbbi, mely kezem közt van Korvin Mátyásé. A megyei történelmi társulat ezeket olesón megszerezhetné.

Zsidó hitszónoklat. F. é. október 15-én (szombaton) d. e. 10 órakor a zomborkeleti főrabbi az apatini zsinagógában isteni tisztelet közben az első magyar és német hitszónoklatát fogja tartani. Az ez iránt érdeklődő tisztelt keresztény intelligencia ez alkalomból való szíves megjelenését megtiszteltetés és örömeztetéssel fogadná az apatini izraelita hitközség. Dr. Weidmann, mint e. i. hitközségi elnök.

Új szerb lap. Az országgyűlési szerb képviselők a napokban tartott értekezletén határozattal emelkedett amaz indítvány, hogy Budapesten egy szerb napilapot indítsanak.

F. hó 13-án csütörtökön a helybeli színtársulat előadja a „Velencei kalmár”-t, Shakespeare remekét, melyben Shylock zsidót Rakodczay Pál játsza, ki e szerepet Kolozsvárt is jelentékeny sikerrel adta elő. A darabhoz új diszlet (a Szt.-Márk-tér Velencében) és történetihv olasz jelmezek (kiváltkép jellemzők a doge és szenátorok öltözetei) készültek. A darab rendezésére nagy gondot fordított az igazgatóság. A rendes szereplőkön kívül stilszerű némajáték egészíti ki a velencei élet mozgalmasságát (üzérek, hordárok, idegenek, Cicerone stb.). Az utolsó felvonás nagy törvényszéki jelenetében, hol a dogétól le az apródokig mindenki játékkal kíséri a cselekvényt, a szenátorok néma szerepeit elsőrendű tagok játszák. Ebben a meiningeni színház szokását alkalmazzák.

Névváltoztatás. Klein Mór sztanisicsi illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévénél „László”-ra kért át-változtatást belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

Apatinban f. hó 6-áról 7-ére éjjelkor 4—5 gáz-fékö megháborította a közönség nyugalmát, erőszakos barbársággal rongált bizonyos Virkesz, vagyonos paraszt és pálinkaégető házkérését és ablakait. Nevezett házgazda és szomszédai a zsvajra és a betört ablak-táblák csörömpölésére felébredtek, a futásnak indult gazokat vasvillákkal üzőbe vették s vészkiáltásaik által a közönséget rémületbe ejtették. Ifjú Mayer János és Sauter mérnök urak többszöri lövöldözéseik által a betyárok megrémülve, az u. n. H. Marastgassén áthúzó nagy mocsárba ugrottak, melyen átugozva, a kerteken át menekülést találtak. A lövések által egy gaz sem lett felébresztve. A gázteseteknek (valószínűleg molmáregények) már nyomán vannak.

Öngyilkosság. Jankovácson október 7-én d. u. 4 órakor Tóth Antal 80 éves aggot felakasztva találták szobájában. Tettének oka ismeretlen. Valószínűleg hosszabb betegségére miatti elhagyatottsága vitte e lépésre.

Leányvásárt tartottak vasárnap délután a bűnyő parasztlények a szivaci-úti Mirkó- és Lázár-fele kormákban. Az ősi szokásos mulatságnak sok uri nézője is volt.

Kúthi Mihály szabadkai ügyvéd Bács-Almásra helyezte át ügyvédi irodáját.

Északi fény. F. hó 3-án este 6 óra 40 perckor a nyugati égboltból keleti irányban az égbolt középső sugar alakban, azontal egy kissé déli irányban megérkező gyönyörű északi fény volt látható Ó-Kanizsán 1/2 óráig. Hogy miként, azt magam sem tudom, talán azért, mert a fénynek ellentéte a sötétség, a vak pedig örökös sötétben él, eszembe jutott egy vak, nem is egy, hanem több, kikről csaknem a hihetlenséggel határos dolgokat olvastam illetve hallottam. Egy híres angol államférfi nagyszabású beszédeit oly gyorsan szokta volt mondani, hogy a gyorsírók nem voltak képesek annak leírására. Ugy segítettek a dolgon, hogy egy bizonyos vak koldust vittek magukkal ilyen alkalommal az ülésre, az képes volt a gyakran 2 óra hosszúságú beszédet szóról szóra elmondani. Egy másikról hallottam, aki Angster pécsi orgona készítő szolgálatában van; ennek oly finom a hallása, hogy amiről Angster valami készítőleg segélyével képes tudomást szerezni, arra a vak koldús egész határozottan és csalhatatlanul mondja: tiszta vagy hamis hang. Figyelemre méltók ezek, de emlékezni és jól hallani egy vaknak még sem oly bámulatos, (mert a szerve meg van hozzá) mint a mi vak Jankónknak látni. „A vak meglátta a nyulat, a néma rákiáltott a süketre, s ez megfogatta a bálnával a nyulat“ ez contradictio in adjecto; a mi vak Jankónknak mégis ilyenféleképp foglalkozik. Ugyanis ő mesterségére nézve órák, még pedig igen jeles órák. Ha valaki azt kérdi tőle mennyiért csinálja meg az órát? Azt feleli hozzá, el, előbb majd körülnézem, és aztán az ágy alá bujva szétzedi, addig nézegeti (tapogatja) vagy mit is csinál vele, míg a beteg óra ütése egészen szabályosan mondja: tikk, takk. És így meg van cáfolva a belső ellenmondás.

Himen. Özv. Mezey Imréné szül. Denk Petronella újvidéki tanítónő eljegyezte Balaton Géza ó-becsei tanító.

Az újvidéki magyar dalárda f. hó 22-én táncal egybekötött dalestélyt rendez változatos műsorozattal.

Zenemű. Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. zeneműkereskedésében Budapestben megjelent Négyes férfiak, magyar dalárdák számára, szerző Rieger György. 1. sz. Ki a gondal... 2. sz. Isten hozzád. 3. sz. Reggeli kép. 4. sz. Borus az ég határa. 5. sz. Alföldi legény. 6. sz. Honfidal.

Légszuszvilágítás. Újvidék város törvényhatósága e hó 12-én közgyűlést tart, melynek egyik tárgyát a létesítendő légszuszvilágítás ügye fogja képezni.

Halálozás. Szabadkán id. Kádár Mihály föld-birtokos f. hó 8-án, hosszas betegeskedés után, 72 éves korában elhunyt.

Vásárok a megyében október hónap: Adán 25-én. — Apatinban 21-én. — Bácsban Demeter napon. — Baraskán 20-án. — Feketehegyen 30-án. — Jankovácson 25-én. — Nemes-Militicsen 20-án. — Ó-Becsen 17-ikét megelőző vasárnap. — Pivnicán 23-án. — Szabadkán 27-ikét megelőző vasárnaptól szerdáig. — Titelen 20-án. — Újvidéken 29-én.

Ellenőrzési szemle. A 6. sz. cs. k. hadki-egészítő ker. parancsnokság részéről az 1887. évi katonai ellenőrzési szemle a következő időben és helyeken fog megtartatni. Palánkán okt. 12—15., Hódásághon 17—22., Kulán 22. és 24—27., Titelen 24., Szabalyán 16., Újvidéken, még pedig a városra 24., a szb. járásra nézve pedig 17—22. napjain.

Városi közgyűlés volt hétfőn, október 10-én, délelőtt 9 órakor, a főispán ur távollétében dr. Csuhás Benő elnöksége alatt. Első tárgy volt a Pesti Kereskedelmi Bank átirata a fölveendő 50,000 frtos kölcsön tárgyában. Molnár biz. tag kívánságára a kiállított kötvény felolvastatik, annak aláírásával a tanács megbizatik s egyben utasítatik, hogy a színházi függő adósságnak folyó hó 23-án a takarékpénztárnál lejáró váltóját rendezze. — A járásbírósg kihelyezése felől azt jelentette a polgármester, hogy a kiküldött szakértők a jelenlegi postai helyiséget alkalmasnak találják és ennek alapján a tanács javasolja, hogy a magas kinstártól ama megüresedő épület vagy 10 évre bére, vagy örök áron megvételéssé és ezen ügynek a magas kormánytól való támogatására főispán ur ömeltóságának hathatós közbenjárása kikéressék.

A szabadkai „Achilles Sport-Egylet“ ősi viadalára következő jelentkezések történtek: I. Gyaloglás. Tav.: 3000 m. Nyílt verseny: Péits Béla, Pap Nándor, Deák Lajos, Szaghsmeiszer Gyula, Czirik Béla, Zsigmond Gyula, „A. S. E.“ tagjai. II. Vasparipa (bicycle) verseny. Tav.: 100 m. Zárt verseny: Matkovich Miklós, Vermes Lajos bajnok, erőkiegymelés (Handicapp.) mellett, Kammerer Mihály, Péits Béla, Matkovichs János, Zsigmond Gyula, Vuits István és Sinek Gyula, „A. S. E.“ tagjai. III. Sikfutás. Tav.: 200 m. Nyílt verseny: Matkovich Miklós, Péits Béla, Fekete József, Hegyesi István, Deák Lajos, Szaghsmeiszer Gyula, Matkovichs János, Czirik Béla, Zsigmond Gyula, Zsuffa János, Kohut János, Hubay Dezső, Hubay Árpád és Milassin Andor. IV. Akadály vasparipa (bicycle) verseny. Tav.: 500 méter, magas akadályal: „Achilles Sport-Egylet“, „Magyar Athletikai Club“, „Budapesti Kerékpár-Egylet“, „Wan-

derer Bécsből, „Magyar Velociped Club“, „Szegedi Vasparipa-Egylet“, „Wiener bicycle Club“, „Csesky velociped Club“, (Prága), „Frankfurti Bicycle Club“, „Berliner Bicycle Club“. V. Három kerék verseny. Tav. 500 m. Nyílt verseny: „Belgrádi velociped Club“ (prvo srbsko velocipedsko-drustvo), „Achilles Sport-Egylet“. VI. Közdelem ez „Achilles“ címért. Védő: Jászapáthy Kaszás István. Második vetélkedés. Vasparipa verseny 10000 m. távolságra. Mindennemű gép indulhat. Nyílt verseny. Győztes az első vetélkedésben egyleti ezüst érmet. A második vetélkedésben pedig egyleti arany érmet, pajzsot és „Achilles“ címet nyer. Második beérkező ezüst érmettel harmadik bronz érmetel díjazatik. Indulnak: „Achilles Sport-Egylet, Magyar Athletikai Club“, „Budapesti Kerékpár-Egylet“, „Wanderer“ Bécsből, „Velocipea Club“, „Szegedi Vasparipa-Egylet“, „Wiener Bicycle Club“, „Prágai Csesky Velociped Club“, „Frankfurter Bicycle Club“, „Berliner Velociped Club“. A versenyek Palieson 1887. év okt. 9-én, azaz vasárnap d. u. 3 órakor az egylet verseny pályáján tartattak meg. A versenybizottság nevében: Vermes Lajos, egyt. elnök.

Gyászhir. Alulírottak mély fájdalommal és megtört szívvel jelentik felejthetetlen jó anyjuk, nagyanyjuk, nagynénjük és rokonuknak özvegy Kovács Józsefné szül. Bieliczky Juliannának folyó hó 4-én, déli 12 órakor életének 80-ik évében történt gyászos elhunytát. Az istenben boldogult hilt tetemei folyó hó 5-én, délután 4 órakor fogtak a szt. Rókusához címzett sírkertben lévő családi sírholba örök nyugalomra tetetni; lelke üdvéért pedig az engesztelő szent miséldozat ugyanott 6-án, reggeli 1/2 8 órakor fog az Urnak bemutatatni. Baja, 1887. október hó 4-én. Áldás és béke hamvaira. Kovács Jozefa férj. Márton, Kovács Erzsébet férj. Pilinszky, dr. Kovács Kálmán, hittudor, plébános mint gyermekei. Kovács Lipót Kalocsa érsek urad. tiszt. Kovács Béla miniszteri titkár, Kovács János tábori lelkész, Kovács Ottilia és Antonia mint rokonai. Pilinszky Ferenc, Márton Teréz, Márton Paulina, Márton Géza, Márton Kálmán, Márton Antonia, Márton Julianna, mint unokái. Özv. Bieliczky Károlyné szül. Buday Mária, Bieliczky Gyula bács-bodroghmegyei főpénztárnok, Bieliczky Kálmán kir. albiró, Bieliczky Etelka férj. Putnik, mint testvér gyermekei.

A zombori kaszinó-egyleti dalárda 1887. évi október hó 22-én a zombori polgári kaszinó-egylet helyiségeiben dal- és táncestélyt rendez. Műsorozat: 1. „Hajdósdal“, férfiak Eckert Károlytól. 2. Kettős a „Királyfogás“ című operettből, előadják: Armbrust Gizella és Tessényi Vilma örülgyekek. 3. „Tavaszi dal“, vegyes kar Beethoven Lajostól. 4. „A lengyelek fehér asszonya“ Jókai Mórtól, szavalja Rácz Soma. 5. Népdalok, Lányi Ernőtől, férfiakra alkalmazta Kovács E. Két hegedűszó, Bergmann Ágost zongorakísérete mellett előadják Spath Károly ur. 7. Vegyeskar, Balfe „Cigánybű“ című operájából. Zongorán kísérő Bieber Gyula ur. — Bieber Gyula és Spath Károly urak szivességéből működnek közre. A tánc alatt Herczenberger Sándor zenekara játszik. Belépő jegyek 1 frtjával Sztrilich Zsigmond ur kereskedésében előre is válthatók. Kezdeté 8 órakor.

Leszúrta a feleségét. Csúroghon f. hó 4-én délelőtt 10 és 11 óra közt Fújka Zsivan nevű, helybeli jómódú fiatal paraszt gazda, Birvarszky Darinka nevű törvényes nejét, ki igen kicsapongó életet folytatott, az utcán lefogta és élesre fent késével a nyakát elvágta. A gyilkosság elkövetése után a kést egy kertes eldobta és önként jelentkezett a községvárosnál. Jelenleg a szabályi kir. járásbírósg börtönében várja méltó büntetését. A szülők rossz életét, két kis árva gyermekük, az egyik szopós, a másik pedig 2 1/2 éves, siratják.

Csalás. Érdekes bűnpert tárgyalat a napokban a budapesti kir. ítélő táblának IV. büntető tanácsa Kudlik István elnökele alatt és Nagy Sándor előadása mellett Görgei János budapesti ügyvéd sok éven át ügyvivője volt, Kovács József és neje sz. Patrubby Blanka rigicai földbirtokosoknak, s többek között Kovácsné részére árverésen 90,000 frtért birtokot vásárolt, de azon ürügy alatt, hogy ha saját neve alatt árverez, olecsóbban kapja és könnyebb lesz befolyása folytán egy Kovácsné által a birtokra felvételti szándékolt kölcsönt kieszközölni, a birtokot a maga nevére íratta. Kovácsék teljes bizalommal ráállottak e cselre, de mégis írást vettek Görgeitől, melyben elismeri, hogy ő csak színlelt tulajdonos és a kölcsön kieszközlése után a birtokot Kovácsné nevére átírni köteles, ki addig is azt tényleg bírja. A kölcsön fel is vétetett, de Görgei a helyett, hogy a birtokot Kovácsnéra íratta volna, azt mintha a valódi tulajdonos lenne, a tekkönyvi állás felhasználásával megterhelte 57,000 frt saját adósságával, kijelentette azt, hogy vagyontalan; nem fizetett hitelezőinek, kiknek egyike erre a birtokra végrehajtást vezetett. Eljárása védelméül Görgei azt hozta fel, hogy az ő ügyvivői számlája meghaladja e terhelést, célja tehát e számla elismerésének kizsárolása volt, mintán a terhelés szorult helyzetbe hozta kliensét. E számlában azonban oly képtelen tételek voltak, ezek mint kamat kamataja, a birtok jövedelme mint az ő érdeme s azonfelül Görgei még oly nagyobb összegről, mely kezén maradt, el nem számolt, hogy e számlát elfogadni nem lehetett. Így emelt csalási panaszt Kovácsné. Görgeit Eötvös Károly ügyvéd védte. A szabadkai kir. törvényszék a vizsgálat megejtése után megszüntette a további eljárást. E határozat indokait megcáfolta panaszost képviselő dr. Dell'Adami Rezső fellebbezése, kifejtve, hogy ügyvédnek ily eklatans abus de confiance-sza nálunk se lehet büntetlen. A kir. tábla beható tanácskozás után Görgei János ügyvédet a csalás büntette miatt vád alá helyezte.

A takarékoság népszerűsége mellett bizonyít, hogy a kir. postatakarékpénztárnál a forgalom folyton növekvőben van, a mi arra vall, hogy az intézmény egyre ismeretesebb lesz és ügyfeleinek száma folytonosan gyarapszik. Szeptember hó végén már 105,887-re rugott azok száma, a kik tőkeiket a postatakarékpénztárnál gyűmölösztetik. Tagadhatatlan azonban, hogy a forgalom lendülete mellett is a visszafizetések aránya a betétekhez képest még nagy, habár mindjárt hozzátelhető, hogy a magyar postatakarékpénztár eddig még a legkedvezőtlenebb hónapokban sem volt azon helyzetben, hogy a visszafizetések összege túlhaladta volna a betétek összegét, a mire a külföldi postatakarékpénztárnál elég gyakori példa van. A tiszta betétösszeg fokozatosan gyarapszik és éppen f. évi szeptember 4-én elérte a két milliót. Szeptember hó végéig összesen öt milliót helyeztek el gyűmölösztetés végett a postatakarékpénztárnál, a mi tekintve hazai viszonyainkat és azon körülményt, hogy

az intézet kiválóan próbált tőkéik gyűjtésére szoritkozik, jelentékeny eredmény s mindenesetre annak bizonyítéka, hogy az intézetet az ország minden részében mindjokban kezdik felkarolni.

A bács-tiszai ármentesítő társulat alulírott elnökének van szerencséje az érdekelteket a folyó évi október hó 17-ik napján Zentán megtartandó választmányi gyűlésre hivatalos tisztelettel meghívni. Tárgyak: 1. A folyó évi május hó 31. napján megtartott választmányi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 2. Pénztárvizsgálat és pénztárnoki jelentés. 3. Az 1887. évre szóló pótköltségvetési előirányzat megállapítása. 4. Zenta város átirata a védőtöltési munkálatok tárgyában. 5. Miniszteri rendelet a művelési módok és hullámtér megállapítása tárgyában. 6. A töltésmagasbitási munkálatokra vonatkozó műszaki tervezetek bemutatása és a kiépítési módokatnak javaslat szerű megállapítása. 7. A választmányi tagoknak írásbeli jelentése a védművek és anyagok állapotáról. 8. Mérnöki jelentés. 9. A végösszámolósi munkálatok betérjesztése és ennek alapján 10. Az 1888-ik évre szóló költségvetés megállapítása. 11. Elnöki előterjesztések és jelentések. Kelt Ó-Kanizsán, 1887. évi október hó 6-án. Tóth József s. k., társulati elnök.

Csúroghról írják: Csúrogon egy pár hét óta annyira lábrakapott a gyujtogatás, hogy ugyszólván majdnem minden héten éjjel a vészharang megszólal. Eddig felpörköltek Kamanky Márkó, Batasz Maja, Szabó György szabados és több csúroghi lakosnak minden takarmányát. A gyujtogatást igen nagy rafinériával vizik véghez, amennyiben vastag házi vászonba belegöngyölgetnek egy pakli gyufát és az így készített praeparatumon a ruhát meggyujtva eldobják, a mely lassan terjed és a mikor a gyufához ér, ezzel együtt a tárgy, melyre dobják, szinte lángra kap, ezen idő alatt a gyujtogatató pedig kényelmesen odább állhat.

Dohány- és lottó-jövedéki szakvizsgák. A pénzügyminiszter a tisztviselők minősítéséről szóló törvény felhatalmazása alapján egy a dohány-, mint a lottó-jövedéknél életbeléptette a szakvizsgákat s mind a két irányban szabályrendeletileg körvonaloza a szakvizsgák tárgyait és módzatait. A dohányjövédéknél külön szakvizsgák lesznek a dohánygyártási és a dohánybevéltási szakban s azok kizárólag a m. kir. dohányjövédéki igazgatóságnál s csakis magyar nyelven tethetők le. Jövőre sem a dohánygyárt sem pedig a dohánybevéltási szakban 800 forintnál magasabb javadalmazású állást nem nyerhet, a ki az ezen szakmára vonatkozólag rendszeresített vizsgát, le nem tette, sem pedig a dohányjövédéki központi igazgatósághoz a fogalmazási szakmában véglegeszen ki nem neveznek olyan egyénet, a ki a pénzügyi fogalmazói szakvizsgán felül ezen dohányjövédéki vizsgák valamelyikét ki nem állotta. Az utóbbiakat a vizsga letétele előtt gyakorlati ismeretük kiegészítése végett — a mennyiben már ily gyakorlatot kimutatni nem tudának, — valamely dohánygyárhoz vagy beváltó hivatalhoz legalább hat hónapra szolgáltatástelre osztják be. — A lottójövédéki szakvizsga letételere csak már tényleg alkalmazott tisztviselőket bocsátanak, a kik legalább két év óta tiszti minőségben szolgálnak. A ki ezt a vizsgát le nem teszi, 600 forintnál magasabb javadalmazású állomást nem nyerhet. Mindezek a vizsgálatok teljesen díjtalanok.

Bács-Bodrogh vármegyei községjegyzői szigorló bizottsága előtt e hó 8-án sikerrel letették a vizsgálatott: Milyi Szvetozár, Tessényi Oszkár, Löbl Mór, Kekezovich Mátyas, Mihályi Vince, Bereczkó Dénes, Schützler Károly.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város igazoló választmánya által ezennel közhírré tétetik, hogy ezen igazoló választmány a jövő évi legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítására, illetőleg kiigazítására végett nyilvános üléseit 1887. évi október hó 13-án, 14-én és 15-én d. u. 3-tól 5 óráig a városzház kisebb termében fogja tartani. Erről mindazok, a kik az 1886. évi XXI. t. c. 26. §-a értelmében az összes állami adójk két-szeres számítását kívánják igénybe venni, azon hozzáadással értesítetnek, hogy a fenti napokon személyesen vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságukat igazolják. Egyben felhivatnak azok is, akik más törvényhatósági bizottságnak tagjai, hogy az ülések tartama alatt nyilatkozzanak, valjón ebbeli jogukat, Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottságában kívánják-e gyakorolni? Kelt Zomborban 1887. évi október hó 10-én tartott városi igazoló választmányi ülése. Athanaczkovits György s. k., választmányi jegyző. Barthal József s. k., igazoló választmányi elnök.

Vezércikkünket figyelmükbe ajánljuk mind azoknak, akik a mezőrendőri törvényjavaslat iránt érdeklődnek, annál inkább, mert a vármegye részéről a folyó napokban fog a javaslat megvitatás, illetőleg észrevételzés alá kerülni.

Irodalom.

Beküldetett az Apolló kargyűjtemény II. évfolyamának első száma következő tartalommal: 19. kar. Harci-Dal. Kossuth indulója. 20. Dal a szép Margitrol, népballada. Mindkét kar Szentirmai Elemértől férfinégyesre. Az Apolló az első magyar kargyűjtemény, mely partitúrában és szólalokban megjelen és így azt a hazai dalárdáknak és karéneklőknek mint repertoírgyűjteményt melegen ajánljuk. Egész évi előfizetési ára partitúra- és 4 szólalra 2 frt 50 kr. Szerkesztő-kiadója Goll János, Budapest VI. ker. Lázár u. 18. sz.

A Gazdasági Mérnök című, 11 év óta fennálló gazdasági műszaki hetilap októbertől kezdve az eddignél nagyobb terjedelemben s bővebb és gazdagabb tartalommal jelenik meg. A lap szerkesztősége a legutóbbi számban részletes programot ad a lap irányára és tartalmára nézve. E szerint a Gazdasági Mérnök a fősúlyt azon gazdasági, ipari és műszaki tényezőkre fekteti, melyek hazánk gazdasági és kulturális fejlődését előmozdítani hivatják. Egyfelől a gazdasági technika, másfelől a műszaki haladás körébe vágó műveletek, gyakorlati tapasztalatok, eszmék és találmányok stb. ismertetése, tárgyalása és kritikai méltatása lesz célja a lapnak továbbra is. Ennek megfelelőleg minden számban közöl egy aktuális érdekű szakszerű vezércikket, továbbá ismertetéseket a gazdasági gépészet és építészet, gazdasági és háziipar, vízrendezés és vízhasználat, vasútépítés, forgalom és közlekedés, gépészet és gyáripár, építő és műipar stb. köréből s híreket az e szakmák terén felmerülő mozgalmakról és műveletekről, közli az újabb találmányokat, a gazdasági és technikai szakmát érdeklő

kormány-rendeleteket, intézkedéseket, kinevezéseket stb., a tárcában közöl életrajzokat, hazai és külföldi mintagazdaságok, ipartelemek, szak-kirándulások, fűrdőtelepek, sath. ismertetését, végül közli az összes építkezési hirdetményeket s a vizálatokat. Legutóbbi szám a következő tartalommal jelent meg: Olvasóinkhoz. Tejgazdaságunk fejlődése. Az aszfalt mint építőanyag. Gyors működésű jászol-kapcsoló (ábrákkal). Vetőgép-verseny (ábrával). Tárcá: Szojka Gusztáv (életrajz arcképpel). Találmányok. Vízi ügyek: Az Olt folyó szabályozása. A Mississipi torkolata. Vizgyűjtő medencék. Ármentesítő társulatok ülései. Vasuti ügyek: A legújabb vasutépítési mozgalmak. Különfélék. Arlejtések. Vizálatok. — A Gazdasági Mérnök megjelenik minden vasárnap, 12 oldalnyi terjedelemmel, díszesen kiállítva, képekkel illusztrálva. Előfizetési ára: negyedére 3 frt, félévre 6 frt. Az előfizetési díj a Gazdasági Mérnök kiadóhivatalába (Budapest, IV. Keckeméti u. 6. sz.) intézendő.

Színház.

Tehát kialudt... nem a nagyérdemű közönség lelkesedése a színművészet iránt, mert hisz az első bemutató előadásokon a színház megtelt majdnem — félig! — hanem az a gyönyörű szép gázcsillár, amit Bartholomaeus — akarom mondani a zombori takarékpénztár csináltatott a színház számára.

Sajátságos pechünk is van nekünk, zomboriaknak mindenben. Még most csak az hiányzik, hogy az artézi kút ne adjon vizet; s a „Bácskának azon jövődölése, hogy felmegy a buza ára, ne teljesedjék be!

Csütörtökön folyt le színházunkban a megnyitó előadás, mely alkalommal Arany János dramatisztált epóza, „Toldi Miklós” regényes színmű került színre. A darab, mint a legtöbb így készült színmű, az eredeti forráshoz viszonyítva bizony gyengécske. Hogy Arany epózából hozzá méltó színmű kikerüljön, ahhoz egy másik Arany kellene. De ami az előadást illeti, az pótolta a darab hiányait, összevágó, lendületes volt. Szerepét mindenki jól tudta, minden szereplő dícséretes buzgalmat fejtett ki, a rendezés kifogástalan volt. Az előadás kimagasló alakja mindenestre régi ismerősünk Szentessy Ilon asszony (ösv. Toldi Lőrincé) volt. Gyönyörű színpadi alakja, játéka, melyben volt igazi drámai erő, csengő, tömör hangja egyaránt lebilincseltek a nézőt. Dombay Mihály játéka ellen, habár kissé túlzott páthosszal deklamált, nem tehetünk kifogást, de alakjában van mégis valami idegenszerű; arca nem ilyen szerepkörre való. Azt hiszem Dombay valami intrikus szerepben, egy-egy Tartuffben volna teljesen kifogástalan. Aztán az erős, bátor Toldi megszemélyesítőjét nem is ilyen éngár legényben szoktuk képzelni. Fehérvári Ottó az öreg, jámbor Bence mulatságos alakját jóízűen adta, mintaképe volt a vén hű csatlósoknak. Sio Ferenc nyugodt, fenséges hanghordozásával igazi királyt játszott. Andrassy Mihály a cinikus vén sirsót sok humorral játszta. Végül pedig Dombayné, akit második helyen kellett volna említenem, kis szerepében csak régi jó hírnevét erősítette meg.

Szombaton „Az eleven ördög” operett előadása alkalmával a társulat énekeseivel ismerkedtünk meg. A tegnapi első előadás után többen vártunk. Lehet, hogy az évad további folyamán megváltoztatjuk nézetünket, de most még sok dícséretet nem mondhatunk színházunk operett erőire. A kar nem őrít meg a mértéket, sőt ez estén az utolsó feljében bebizonyította, hogy a wagneri iránynak még akkor is hódol, a mikor nem kellene, az utolsó feljében ugyanis olyan hatalmas giksztet vágott ki, hogy szinte borsózott belé a hátunk. A zenekar gyenge. Hogy lehessen 7 szál muzsikussal erőt fejtetni ki? Hogyan lehessen ily kis zenekarral az operettekben kívánatos műanszírozást kivinni? a zajosabb passzusok, erős finálék teljesen elveszítik ilyen kísérettel mellett hatásukat. A városi tanács, midőn a színgazgatóval megkötötte a szerződést, nagyon elhibázta a dolgot, hogy csak 7 zenészt kötött ki. Legalább még egy cselló és 2-3 rézfúvó hangszer kellene a zenekarba. Most, midőn a társulat kap ingyen színházat és világitást, vagyis előadásoként legalább 15 firttal kevesebb terhe van, mint az előző évadok társulatainak, a publikum elvárja és pedig jogosan, hogy valami haladást lásson. De hiszem, hogy Rakodezay, akit hire után ambiciózus igazgatóknak ismertünk, ez állapotban rövid idő alatt fog segíteni. — Az előadást, eltekintve a mondott hibáktól, összevágó játéka és jó rendezés jellemezte. A címszerepben Némethy Gizella igen szépen énekel, de játéka csak kellemes reminiscenciát ébresztett bennünk Bényeinére és Nikó Linára, akik tavaly és harmadéve voltak operettjeink primadonnái. Nem azért, mintha Némethy Gizella is úgy játszanék, mint ezek, de mert nagyon észrevettük, hogy nélkülözi azt a kimondhatatlan kedves és vonzó játékot, ami Bényeiné és Nikó Linánál meg volt. No de Némethy Gizella vizsgálatára legyen mondva, ő sokkal fiatalabb, hogy sem idővel játékaiban is el ne érhetné nevezett művésznöket; s aztán ha mindent nélkülözne is, amit művészetnek nevezünk, még akkor is ott marad ragyogó szépsége és úde fiatalága, ezzel pedig a színpadon is lehet hódítani. — Angyal Ilus a nyelvesszabónét nagy ügyességgel játszotta, hangja csinos, hibátlanul énekel. — Behuminé Róza (Veronika) gyenge kómika. — Fehérvári Ottó, mint Pomponius nem csak jó madár, de jó színésznek is bizonyult. — Andrassy Mihály (Desperieres tanácsos) úgy látszik a társulat egyik legjobb ereje. Burleszk alakja ellen, amint kupléjában énekl, még a fifi, avagy mimi, azaz hogy poli-, dehog! — kritikuss sem telhet kifogást.

Vasárnap Rátkai népszínműve „Fehő Klári” került színre. Azt hittük ma már — Vasárnap lévén — csak megtelik a színház, de bizony szomorúan tapasztaltuk, hogy a publikum lelkesedése a gázcsillárral egyetemben most is aludt, — alig volt a színház félig. — A címszerepben Némethy Gizella gyújtó dalaival a közönséget nem egyszer ragadta hangos tetszésnyilatkozatra, de hatásos szerepét nem tudta érvényre emelni; e szerep különben olyan, hogy ahhoz egy valódi tragika kellene. Csige Lajos (Fátol Ferkó) népszínmű énekes hangja elég erős, elég tömör, de torokhang és olyan sajátos színezetű, hogy önkénytelenül azt hisszük, éneklés közben — valami boszorkány szorongatja a torkát szegénynek. — Dombay Mihályra körülbelül ugyanazt mondhatjuk, a mit a tegnapi előadás alkalmával, azon különbséggel, hogy bánatos hangú szerepében az intrikus arckifejezés még jobban érvényre

lépett. Az előadás fénypontja Dombayné volt, aki mint Viola Éva a megcsalt szeretőt igazi drámai hévvel tárta elénk. Játéka a nélkül, hogy tulozna megráz, megindít a szerint, amint a szerep hozza magával. Gratulálunk Dombaynének, ő már is a közönség kedvence. A többi szereplők a jó összehangolást összevágó játékkal egyaránt elősegítették. — Nem hagyhatjuk felemlítés nélkül, hogy a kosztümben felesleges oly nagy lukszust fejteni ki, mint ez előadásunk látuk; ki látta azt, hogy még a molnár is árvalányhajas kalapban és himzett borjuszájú ingujban pitléljen!

Előkészületen: Cigánybáró, operette. A vellei kalmár. Shakespeare műve új díszlet- és jelmezekkel. Az arany halak, Schönghaus legújabb vígjátéka. A szökött asszony, Csiky Gergely legújabb énekes népszínműve.

Ó-Kanizsa, 1887. október 7.

Ámbár az illető egyleti jegyzőt tartom arra illetékesnek, hogy egy megtartott tanácskozásmányról értesítsen, tapasztalva azonban, hogy tán nagyobb mérvű elfoglaltság, vagy kitudja mi miatt? ennek eleget nem tesznek s hogy esetleg agyon ne hallgattassék ez is, mint a „Bács-Tisza-Vidéki tanítóegylet”-nek Bács-Földvárótt megtartott értekezlete (pedig van vagy 5 jegyzője), a t. szerkesztő úr engedelméből bátor leszek az „Ó-kanizsai tanítóegylet” f. hó 5-én megtartott értekezletéről egyet-mást elmondani. Megjelent összesen 19 tanító, (15 ó-kanizsai, 4 martonosi) és Perndl s. lelkész úr mint vendég. 9 órakor innepélyes szentmise és „Veni Sancte” hallgatása után összehajtottunk az 5., 6. leányosztály tantermében s pont 10 órakor ns. Mészáros Ignác pr. plébános, kerületi tanfelügyelő úr az egybegyűltökhöz a következő szavakat intézte: „Szívem mélyéből üdvözlöm a megjelent vidéki, úgy a helybeli tanítókat is. Nemcsak mondják és tudják, hanem tapasztaljuk is azt, hogy e század a haladásnak százada.

Ez most a jel, a hivatalos jelszó, és ezt tagadni nem is lehet; ha egy tekintetűt vetünk hazánkra, tapasztalni fogjuk, hogy nemzetünk nagy haladást tett kulturális tekintetben, oly annyira, hogy hajlandó vagyok a kultus miniszter szavaival megegyezőleg beismerni, hogy néptünk már most elérte az európai kulturálmok színvonalát. Sőt ha szegény nemzetünk pénzügyesanyai megengednének, egy némely tekintetben várakozáson felül előre haladunk. Amde t. uraim! valamint mindennek, úgy a mi haladásunknak is kettős oldala van. Tekintünk meg ennek a másik, az árnyoldalát is. Mert ha csakugyan örömmel tapasztaljuk hogy a műveltség terén annyira haladtunk, haladunk-e a keresztény műveltség-és vallás erkölcsiségben? Elértük-e mi tanítók e tekintetben élet célunkat? a mire az imént említett módon mindig törekednünk kellett volna. Szomorúan tapasztaljuk, hogy ebben csak hátramaradás észlelhető és e hátramaradás, az árnyoldal a mi léha igyekezetünknek az eredménye.

Tapasztaljuk, hogy e téren történtek némely intézkedések és remélve óhajtjuk, hogy idővel és tán nem sokára el fog múlni ezen veszedelmes liberális korszak. Igaz, hogy tanodáinkban, iskoláinkban, melyek számosak, az erkölcsiség tana csakugyan tanítatik, amde azt is meg kell vallanunk, hogy csak tanítatik és az életbe vagyis a nevelésbe át nem vitetik. És ez az, amit minden tanítónak szíves figyelmébe ajánlok, hogy a tanításban és nevelésben fel kell karolni a vallást, hogy ezen irányban haladjunk mi tanítók mindnyájan és ezen irányban haladjon mindenki, úgy elérjük a fő célt, amire törekednünk kell! Az értekezlet ezennel megnyitottunk nyilvánítom! Erre a mult évi értekezlet jegyzőkönyvét olvasta K. S. úr, melyben annak teljesen hű képét nyújtja.

Erre elnök úr ónsága a tisztújítás megejtésére hívja fel az értekezletet. Egyleti jegyzővé és pénztárossá újlag K. S. urat választják meg éljenés közepette, mint ki legjobban bírja az egyleti tagok bizalmát és tisztetét. Következik a „kalocsai kántor-tanítói nyugdíj-intézet” évi tagsági díjainak a befizetése. Olvasatik a ft. Főszentszék leirata, melyben válaszul H. J. és D. J. tanítók azon kérelmére: hogy a ft. Fszk. méltóztassék a 30 éven felül működő tanítókat a dolgozat készítés és tanítás (gyakorlati) terhe alul felmenteni, mert akik már úgys elérték ezen idő alatt ama praxist, mellyel egy jó tanítónak bírnia kell; foglaltatik: „tekintettel arra, hogy a 30 évig működött tanító alig lehet több, mint 50 éves, 50 év pedig azon idő, melyben az ember még teljesen birtokában van úgy szellemi tehetségeinek mint testi erejének s minthogy a dolgozatok és gyakorlati tanítások egy év alatt úgy is csak egyszer fordulnak elő, kérelmüknek hely nem adatik, hanem utasítatnak, hogy mult évről elmaradt dolgozataikat minél előbb nyújtsák be.” (Szomorúan tudomásul vétetett.) Azután kiosztattak a mult évben beadott, s a ft. Főszentszék által megdícsért dolgozatok. Ónsága felhívására dolgozatát felolvasta először (a történelmi oktatás miképp kezelendő hogy jellemképző feladatának megfeleljen?); szilkséges-e ezen feladatára való tekintetből a történelmi oktatás anyagát úgy rendezni, hogy az: kortanilag is befejezett hézagatlan egész legyen?; az úgynevezett történelmi életképek minő fontosak jellemképzés tekintetéből? ifj. H. J. ókanizsai tanító, látszik felolvasásából, hogy igen sok és jó forrásból merített; másodsor B. K. martonosi tanító dolgozata, általános helyesléssel találkozott és megéljeneztetett. Gyakorlati tanítást tartott G. J. ókanizsai ideigl. tanító: a „Tatórok pusztításáról IV. Béla alatt”. Az olvasókönyv alapján a IV. osztályban. Tanítása nagyon is terjedelmes, nem fél órára és nem a népiskola IV. oszt. számára való. Több tárgy nem lévén, az értekezlet 1/2 12 órakor véget ért.

L. J.

AZ ARANY CSAK CHIMÁRA.

Beszély.
(Vége.)

Róza szerencsésen megérkezett nagynénjéhez, ki örömmel fogadta. A gyász dacára vígan éltek ott. De Róza mindig szomorú volt, árván érezte magát. Haza térve a legvibább társaságokból, sirt. Beköszöntött a nyár, de az sem hozott részére boldogságot; egyhangulag mult az idő.

Egy napon Alföldynél belépett Róza szobácskájába, jelentvén a leánykának az örömhirt, hogy egyetlen fia bevégezvén tanulmányait, a napokban hazatér. Meg-

érkezett azonban biztosan nem tudatta és egy naponta vártak.

Egy szép este Róza ott állt hóféhér estiruhában és nézett a végtelen rónaságra, vissza-vissza vágyódott hegyei közé. Közeledő léptek és egy erős férfihang felzavarták egy édes álomból. Gróf Alföldy megérkezett.

Belépve a leánya szobájába, gúnyosan azt kérdezte: Itt találok azt a polgárleányt?

Róza feléje fordult és reszkető hangon, könnyelt szemekkel mondá: Gróf Alföldyt vagyok szerencsés üdvözölhetni?

Ah, viszonzá a gróf, bocsáss lelkem, rossz tréfa volt. A gróf megcsókolta hugoskáját és meglepve mondá: mily szép vagy te Rózsám, valóban kár, hogy hűtelen lettek hozzád atyád milliói.

„Az arany csak chimára” lehelték az angyal ajkai. Midőn a gróf eltávozott a leánya lakosztályából, mereven tekintett utána és piciny ajkai fáradtan sügták: hiába gúnyolsz te engemet, én láttalak — szeretlek.

Szeretted! szeretted lángoló ifju hévvel, szeretted mélyen, igazán. Minden gondolatja Béláé volt. Mindig egy pillantását, egy szavát leste.

A gróf azonnal észrevette és sokszor mondá szomorúan: miért polgárleány, szegény leány?

Egy napon a grófné magához hívatta fiát és ünneppélyesen mondá: Édes fiam, azt óhajtom, hogy te nőstüljél meg mielőbb és válassz magadnak egy gazdag, nemes leányt feleségül. Más esetben egyetlen fiamat szegényleném fiamnak mondani, eltagadnám, megátkoznám.

Anyám! szóló elhalványodva, anyám ne folytasd, mindezt rég tudom.

Váry grófné, kedves barátnóm, szeretné leányát hozzád adni. Holnap elmegyünk oda fiam, gyors elhatározást kívánok. Azt veszem észre, az a polgárleány szeret téged; ábránduljon ki, ne táplálgon ily reményt.

Róza szeret engem, válaszolt remegő hangon a gróf és vajjon miért szeretne?

E szavai után eltávozott. Kisértelt a kertbe, ott levette magát a zöld pázsitra és akkor vette csak észre, hogy Róza mellette áll. Oly fájdalmas pillantást vetett reá, hogy szegényke ijedten kérdezte:

Mi bajod, oly halavány vagy, szólj?

Nyomorult élet, dörmögé a gróf.

Béla, Béla ne vétezz lsten ellen, türd sorsodat megadással, bármily fájdalom mardossa szívedet!

Rózsám! vesztett élet az én életem; részemre már nincs boldogság e világon, reám már csak kín és fájdalom vár. Oda régen leltem nyugalmam.

A leánya szelíden átölelte a gróft, elsimogatta lágy, selyem haját, szép, magas homlokáról és vigasztalón mondá:

Ne légy oly szomorú, nekem úgy fáj, ha téged szenvedni látlak.

Menj, ne közeledj a pokolhoz, mert ott angyal is vesztét lelheti, kiálta fel a gróf, távozzál atyád gyilkosától!

Atyám, szegény atyám, sóhajta fel a leánya és távozni akart, de mint megdöglő visszalépett és mondá: Mit beszélsz? te őt nem bántottad, tréfálsz. Ne keserítsd úgy szívemet!

Újlél ide mellém, folytatá nyugodtabban a gróf és tekints reám angyaltiszta szemeddél, hadd gyónjak neked, beszéljem el szívem minden titkát, mielőtt új életre lépek. Nem régen atyád halála előtt találkoztam veled Budapesten. Egy nagy társaságban kerestél fel engem és arra kért, eszközöljem ki, hogy a rokonság béküljön ki anyáddal, azt mondá szegény, igen óhajta és miért is bűnhődne valaki azért, mert szeret és szeretett.

En szivtelenül, hidegen kérdeztem: Ont vagy pénzt? Szavaim után válasz nélkül távozott. Leült egy kártyasztalhoz, hol nagyban kártyáztak és mint reggel halottam, azon éjjel elvesztette minden vagyonát, azaz jobban mondva elajándékozta.

Később eljött hozzám és mondá, most ismétlem kérésemet. En azt feleltem, jobb leend ha elmegy a történetek után feleségeért koldulni, hogy ne talán az induljon utra csupa szeretetből és galázza nevémet.

Gondolhatod mi volt a vége, miért lőtte főbe magát, érteni fogod — amerikai párbajnak lön áldozata.

Es most, midőn ily bűn sújtja lelkeket és naponta az igazságos Eg büntetését, most azt kívánja anyám, hogy nősljék meg, hogy tegyek boldogtalanra még egy szegény terentést. Már majd végkép tönkret jutottunk, így gazdag leányt kell elvennem, hogy mentsem meg nevémet, birtokomat.

Halkan folytatá: miért is vagyok nemes ember és miért fényhez, pompához szokva? Miért nincs eröm a sorssal megküzdeni és miért bántja lelkelem egy sulyos bűn?

Róza reá nézett tiszta szemével Bélára és fáradtan mondá: Tehát csak gazdagságot óhajtasz, szerelem téged nem boldogíthat? Oh, adja az Egek hatalmas Ura, hogy szíved minden óhaja teljesüljön! Legyen neked éden a világ! A lelkiismeretnek intó hangja eléggé vádol téged azért, mit atyám ellen vétettél — én megbocsájtok. Légy boldog!

Fáradtan tekintett egy fára, melyről egy madárka bús dala hangzott és halkan énekelé:

Bánatosan zeng a madár
Vesztett pártját siratva,
Bánatos az én szívem is,
Mert egy hűtelen elgyatya.
Megérem még azt az időt,
Hogy szeretnél engemet,
De már akkor késő lesz,
Hant borítja szívemet.”

Ah csend kedvesem, mondá a gróf, ne beszélj szerelemről. Nincs boldogság, nincs szerelem e világon. Holnap leend anyám parancsára eljegyzésem X. comtessele.

E szavak hallatára Róza elhalványodott, mereven nézett a beszélőre; piciny kezeceit görcsösen szívéhez szorítá és arcoskája mindig halaványabb lön.

Gróf Alföldy ijedten felugrott ülőhelyéről, hévvel átölelte a leánykát és könyörgött: Rózsám szeretlek, imádlak, téj magadhoz!

De késő! a szegény leányt elhagyta a reménnyel az élet is. Áldott szivecskéje, mely oly igazán tudott szeretni, meghasadt. Szegény Bélám! az voltak végszavai.

A gróf fájdalma határtalan vala. Most ébredt csak tudatára annak, mint szereti Rózsát, de késő, késő! Midőn felvitte karjaiban holt aráját, egy szolga sietett elé, jelentve, hogy óméltósága óhajt beszélni fiával.

Felment. Vitte kis halottját, vitte egész anyjához, ki azzal fogadta: Fiam, vedd nőül Rózsát, megbántam, hogy ma így nyilatkoztam előtéd; régen láttam, hogy te szeretted.

Anyám, késő! szólt megtört hangon a gróf, hol-
tan tartom karjaimban boldogságomat.

Alföldyné felsikoltott! feláldoznám grófi koronámat,
kiáltá, ha életre kelhetném.

Midőn Kárpátinával tudatták a gyászhirot, az egész
nyugodtan mondá: angyal vezet fel a mennybe!

Rózsát oda temették a szomorúfűz alá, hová kívánta.

Gróf Alföldy eladta birtokát és megvette K. falvát.
Ott őrizte kis halottját; mindig a sir mellett találtam, ha
mint most is, tavasszal oda utaztam. Szép, szőke haja
ősz volt, arca halavány, beesett.

Most, midőn ide utaztam és felkerestem e drága
helyet, már két sirt találtam. Ő is megtalálta nyugalmát!
Nem irigylem tőle, bár én is szenvedek és nincs
is remény, hogy fájdalomra még valaha irt lelek.

Letérdeltem a sir mellé, átöleltem a sírkövet és a
párját vesztett kis madárkával, mely a szomorúfűz lombja
között oly búsan kesereg, egy kint szenvedek.

Most K. falva az én birtokomat képezi. Gazdag,
nagyon gazdag vagyok, de azért ajkam egyre azt súgja:
„Az arany csak chiméra.”

Rincheu Dorothéé.

A közönség köréből.

Tisztelt szerkesztő ur!

E hó 2-án vasárnap este megjelentek vendéglő-
ben P. . . . Mirkó, Bátor nevű preparandista és P. . . .
Boskó zombori illetőségű fiatal emberek; amint belép-
tek, nekem azonnal a sváb istenemet kezdték szidál-
mazni. A mellék asztalnál tilt két dorozslói magyar em-
ber; ezeknek is neki rontottak mindenféle aljas szavak-
kal és káromkodásokkal illetve őket, míg végre szé-
keket emeltek rájuk s dulakodni kezdtek velük.

En, mint vendéglős, igyekeztem közöttük rendet
csinálni, de nem lehetett, mert én rá is rá törtek,
ugy hogy egy széket keresztül is estem. A skandalum,
melyet ezen fiatal ficsurak csináltak, oly magas fokra
hágott, hogy kénytelen voltam esendőrökért küldeni. Ez
alatt különösen a preparandista dühösködött, ölni akart
mindenkit; ajánlom tehát őt a zombori tanítói képezde
igazgatójának figyelmébe, hogy mostani vadságát vet-
köztesse le véle.

A csendőrség megérkezvén, a ficsurak hősiesen
szét szaladtak, mert észre vették, hogy ellenesetben pó-
rul járhattak volna.

Azt hiszik az ilyen fiatal urak, ha faluba kirán-
dulnak, hogy ott mindent tehetnek. Sajnálatra méltók-
nak kvalifikálta őket az itteni lakosság egyrésze, kik a
vendéglő közelében laknak, mert őket is felzavarták
csendes éjjeli álmuikból éktelen lármájukkal.

Mint értesültem, másnap reggel összetépett ingben
s ruhákban tértek vissza Zomborba, hol az általuk el-
követett hősieséget nyilván máig is titokban tartják.

A dorozslói két magyar ember, de én magam is
indittatva érezzük magunkat, hogy ezen ficsurak tetteit
ezennel nyilvánosságra hozzuk azon kijelentéssel, hogy
jövőben ha Sztapára kijönnek, majd megfogjuk őket
emberségre és illemre tanítani, mert úgy látszik, hogy
igen nagy neveltelenségben sanylenek. Kérem tek. szer-
kesztő urat, sziveskedjék ezen panaszomat becses lapjá-
ban közzé tenni, melynek valódiságáért mindenkor
jót állok.

Klopka Pál.

Kolluth 1887. október 7-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Beesés lapja ez évi 77. számban valaki az én sze-
melyemet megsértette, amennyiben alaptalanul azon hirt
koholta, hogy ez évi, a szántóval kerület tanítói tanács-
kozmányunk alkalmával a jellemképzésről — szülő dolgo-
zatom német dialektussal előadtam és azt a többi tag
urak „abzug Schulverrein“-nal fogadták volna. Ezt kerekén
tagadom. Már most magam igazolására felhozom, hogy
én magyar és német nyelvű iskolákra 1872. évben ké-
pesítettem, s minthogy német tannyelvű iskolában tanítok
ebből kifolyólag — és nem tüntetés szempontjából —
németül dolgoztam ki tételmet, — ha valakinek ez ellen
kifogása volna ám tegyen róla.

Trecsek Adám,
néptanító.

Naptár.

Október.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
11 Kedd	Filomena	Kálmán	29 Cyrják
12 Szer.	Miksa p.	Miksa	30 Gergely p.
13 Csüt.	Kálmán v.	Ede	1 B. a. Pokr.
14 Pént.	Kallist pk.	Kallist.	2 Cyprian

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Zombor szab. kir. város tanácsa részéről
ezennel közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát
képező Karankorai pusztán fekvő 4931. számú
tjkvben 13798., 13799. hr. sz. a. felvett 1 hold
450 $\frac{1}{13}$ öl föld eladására vonatkozó ügye
f. évi október hó 26-án tartandó közgyü-
lés alkalmával tárgyalatni fog.

Zomborban, 1887. évi október hó 8-án tar-
tott tanási ülésből.

Csihás Benő,
polgármester.

Pályázat.

Zombor szab. kir. város tanácsa részéről az
üresedésbe jött évi 1000 frtnyi javadalmazással
járó városi tisztii főügyési állásra pályázat nyit-
tatik. Egyben felhívtnak a pályázni szándéko-
zók, hogy az 1883. évi I-ső törvényekben elő-
írt minősítéseket és esetleg eddigi szolgálataikat
igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványai-
kat **1887. évi október hó 24-ig** bezárólag
Sándor Béla városi főispán ur ömeltőségánál
nyujtsák be.

Kelt Zomborban, 1887. évi október hó 8-án
tartott rendkívüli tanácsülésből.

Csihás Benő,
polgármester.

Tisztelettel értesitem a n. é. kö-
zönséget, hogy a

HOLLÄNDER-féle

KALAP- és CIPŐ-RAKTÁRT

megvettem, s a raktáron levő ka-
lapokat olcsó ár mellett vég-
leg eladom.

A cipő-üzletet pedig Holländer
ur vezetése alatt a régi helyiségben
fentartom, s fő törekvésem leendő,
becses vevőim bizalmát s megelégedé-
sét jó, olcsó s szolid minőség, s ki-
szolgáltatás által kivívni, s állandóan
megtartani.

Ez üzletben egy vas pénzszekrény
olcsó ár mellett kapható.

Minél számosabb rendelvényeket
kérvén, maradtam kitünő tisztelettel

Loschitz I.

3-1

ezelőtt
Holländer J.

1005. sz.

1887.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.
c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a
zombori tek. kir. járásbíróóság 3775. és 3776/p. 1887.
sz. végzése által Weisz Mayer és fia javára, Löwinger
Antal kernyajai lakos ellen 130 frt és 91 frt 59 kr
tőke, ennek esedékessége napjától számítandó 6% ka-
matai és eddig összesen 36 frt 10 kr perköltség kö-
vetelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával
bíróilag lefoglalt és 306 frt 70 krra becsült
különbféle árucikkek és bolti átványokból álló ingósa-
gok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 5993/1887. sz. kiküldést ren-
delő végzés folytán a helyszínen, vagyis Kernyaján
alperes lakásán leendő eszközzésére 1887-ik évi ok-
tóber hó 20. napjának délutáni 3 órája határidőül ki-
tűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg-
jegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen
árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében
a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1887. évi október hó 7. én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

3945. sz.

tkvi 1886.

Arverési hirdetmény.

A kulai kir. járásbíróóság, mint telegkönyvi ható-
ság közhírré teszi, hogy Grosz Ferenc parabutyi lakos
és csatlakozó társa végrehajtóknak Pánin Miklós pa-
rabutyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 45 frt és 140
frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyé-
ben a hódásghli kir. járásbíróóság területén lévő, Para-
buty községében fekvő, a parabutyi 1057. sz. tjkben
A. I. alatti Pánin Miklós nevében álló 4-5/b hr. 582.
ö. i. sz. ház és beltelekre az árverést 367 frt 50 krrban
ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és
hogy a fennebt megjelölt ingatlan az 1887. évi novem-
ber hó 14-ik napján délutáni 3 órakor Parabuty község-
házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapi-
tott kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan
becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi
LX. törvények 42. §-ában jelzett árfolyammal szá-
mitott és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt
kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt
óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez le-
tenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében
a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről
kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kulán, 1887. évi augusztus hó 31-én.

A kulai kir. járásbíróóság mint telegkönyvi hatóság.

Hirdetmény.

A pacséri határon — Ó-Morovica községhez
 $\frac{1}{4}$ -ed órai távolságra — lévő szálláson, van
pár ezer darab magról nevelt, ültetni való, 5 éves
ákácfa eladó.

Ára — a vevő által válogatva, de költsé-
gemre kiszedve s ültetésre alkalmasan megnyesve
— **darabja 20 kr., 100 darab 16 frt.**
Megrendelések alulirothoz Zentára intézendők.

Rezsny Aurél,
pacséri közbirtokos.

3-1

Lakház

az Erzsébet-körúton 106-ik szám alatt
bérbe vehető.

Közelebbi értesítést ad

a tulajdonosnő

fenti sz. alatt.

3-3

Sírkoszorúk.

Értesitem a t. c. közönséget,
hogy a mindenszentí ünnepek
alkalmával alulirothnál kaphatók a
legdiszesebb sírkoszorúk

a lehető legolcsóbb ár mellett.

Azonfelül mindennemű legszebb
és legjobb gyümölcsfákat, valamint
Gleditsiákat is.

Schlägel József

műkertész,

bajai-út, a Zsivánovits-féle kertben

3-2

Üzlethelyiségem csakis Tarczay-féle házban.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására juttatni, mi-
szerint a **Tarczay-féle házban** lévő

női ruha bizományi raktárom

a jelenlegi és a közelgő téli évadra a legdivóbb párizsi és berlini mintákkal a
legnagyobb választékban el van látva.

Nem kíméltem semmi áldozatot, hogy tisztelt vevőimet őszi és téli ka-
bátokkal, jaquet, esőköpeny, paletot, dolmán, mantil, utazó-
bunda, karmantyúkkal gyermekek és felnőttek számára is, a leg-
jutányosabb áron kiszolgálhassam.

Végül van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét jól berendezett
férfi- és gyermekkalap- és sapkaraktáromra felhívni.

Becses pártfogásért esedezve, vagyok teljes tisztelettel

3-2

KAUFMAN S. utóda.

Üzlethelyiségem csakis Tarczay-féle házban.